

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 157g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 77 lit. a) din Codul de procedură civilă
(*desemnarea unui avocat când domiciliul pârâtului nu este cunoscut*)

CHIȘINĂU

15 decembrie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ana Florean, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 1 decembrie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 15 decembrie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a art. 77 lit. a) din Codul de procedură civilă, ridicată de avocatul Vadim Lupan, în dosarul nr. 2-3806/17, aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 1 decembrie 2017 de către dna Aliona Miron, judecător în cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 2 decembrie 2010, Margarita și Dumitru Carata au acordat lui Valeriu Todorovici cu titlu de împrumut 20 000 dolari și 15 000 euro, consemnând acordul lor prin două recipise.

4. La 9 martie 2017, Margarita și Dumitru Carata au depus la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, o cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Todorovici, prin care solicită încasarea datoriei.

5. În cadrul procesului, reclamanții au prezentat informația eliberată de ÎS „CRIS „Registru”, potrivit căreia ultimul domiciliu al pârâtului a fost radiat din evidență, iar în prezent nu este înregistrat la domiciliu/reședință pe teritoriul Republicii Moldova.

6. În acest context, în temeiul art. 77 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a solicitat Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat pentru acordarea asistenței juridice pârâtului.

7. La 6 noiembrie 2017, avocatul desemnat Vadim Lupan a înaintat un demers cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 77 lit. a) din Codul de procedură civilă.

8. Prin încheierea din 21 noiembrie 2017, instanța de judecată a admis demersul și a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

[...]

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

[...]”

Articolul 55 Exercitarea drepturilor și a libertăților

„Orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora.”

10. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003 (republicat în M.O., 2013, nr. 130-134, art. 415) sunt următoarele:

Articolul 77 Desemnarea avocatului

„Instanța judecătorească solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat pentru parte sau intervenient:

a) **dacă domiciliul pârâtului nu este cunoscut;**

c) în condițiile art.art.306, 316 și 318/3;

d) în alte cazuri prevăzute de lege.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că în lipsa semnăturii clientului pe versoul mandatului avocatul nu poate să-și exercite toate drepturile în vederea apărării clientului. Cu titlu de exemplu, autorul susține că avocatul nu poate prezenta din oficiu probe și respectiv nu poate combate dovezile prezentate de reclamanți. Mai mult ca atât, autorul menționează că nu poate solicita expertiza grafoscopică pentru cercetarea comparativă a documentelor și respectiv, în caz de admitere a acțiunii, nu va putea contesta hotărârea primei instanțe din motivul neachitării taxei de stat de către pârât.

12. Astfel, autorul menționează că norma contestată are caracter general și nu indică expres care sunt drepturile și împuternicirile avocatului desemnat în asemenea situații.

13. De asemenea, autorul susține că, spre deosebire de norma contestată, art. 261 lit. c) din Codul de procedură civilă prevede **suspendarea** facultativă a

procesului atunci **când pârâtul este căutat**, în vederea neîngrădirii dreptului la apărare al pârâtului.

14. Autorul menționează că norma contestată contravine celorlalte prevederi conexe din Codul de procedură civilă, Legii cu privire la avocatură și Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar.

15. Autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că prevederile contestate încălcă articolele 4, 7, 16, 20, 23, 26, 54 alin. (1) și (3), 55, 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Vadim Lupan, în dosarul nr. 2-3806/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Curtea reține că obiectul excepției îl constituie dispozițiile articolului 77 lit. a) din Codul de procedură civilă.

20. Potrivit prevederilor contestate, instanța judecătorească solicită oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat desemnarea unui avocat pentru parte sau intervenient **dacă domiciliul pârâtului nu este cunoscut**.

21. În speță, Curtea observă că autorul excepției critică, în esență, că desemnarea unui avocat din oficiu în situația când domiciliul pârâtului nu este cunoscut contravine prevederilor din Codul de procedură civilă și legilor conexe referitoare la modul de împuternicire și de reprezentare și corelativ normelor constituționale ce garantează accesul liber la justiție și dreptul la apărare. De asemenea, autorul susține că norma contestată nu corespunde criteriilor de calitate a legii. Autorul pretinde că reprezentarea pârâtului în condițiile în care acesta lipsește nu-i permite avocatului să utilizeze toate mecanismele de apărare.

22. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

23. Curtea menționează că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care normele constituționale invocate au incidență asupra normelor contestate, și nicidecum compararea prevederilor mai multor acte legislative între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției.

24. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că argumentele autorului rezidă în compararea normei contestate cu prevederile Codului de procedură civilă, Legii cu privire la avocatură și Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar.

25. Astfel, autorul a efectuat o examinare comparativă între norma contestată și dispozițiile legilor conexe, care reglementează modalitatea de împuternicire a avocatului și reprezentare în justiție.

26. Prin urmare, Curtea subliniază că argumentele invocate de autorul excepției nu constituie o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci vizează o chestiune de aplicare și interpretare a prevederilor legale în ansamblu, raportate la cazurile excepționale de desemnare a avocatului din oficiu, fapt care excede competenței Curții Constituționale.

27. Ținând cont de considerentele sus-menționate, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 77 litera a) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30 mai 2003, ridicată de avocatul Vadim Lupan, în dosarul nr. 2-3806/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 15 decembrie 2017
DCC nr. 117
Dosarul nr. 157g/2017*